

Anu Joenpolvi

HELLEÖITÄ JA
ENTISIÄ HEILOJA

Karisto

Lainaukset s.132 : 'Kaiken kauniin rinnalla'
säv. Ivan Vantor
suom. sanat Saukki

© Anu Joenpolvi ja Karisto / Kustannusosakeyhtiö Otava 2024

ISBN 978-951-1-48053-2

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2024

I

Hiekkatien mutka tuli eteen yllättäen. Vaikka ajoin maltillista vauhtia, minun piti painaa äkäisesti jarrupoljinta ettei auto jatkaisi matkaa tien yli ojanvarren pajukkoon. Lähellä kulki päällystetty valtaväylä, mutta tämä jolla seikkailin oli kai jokin vanha kylätie.

Mutkan oikealla puolella oli liittymä, se johti pihaan, jonka perällä oli harmaa, nukkavieru huoltamorakennus kahviloineen. Kahvilan kyljessä oli terassi, ovi sisätiloihin toiveikkaasti avoinna. Suurikokoinen kyltti seisoi lähellä liittymää. Yläreunassa mainostettiin Tammirannan korjaamo ja huoltoa. Alapuolella oli tyylitelty höyryävän kahvikupin kuva ja teksti, jossa luki koukeroisin kirjaimin: *Kahvila Äkkipyssäys. Myös lounasta!*

Revi huumoria asioista, joita et voi muuttaa, tuli jostain lausahdus mieleen.

Harkitsin hetken mennä kysymään pikku kahvilasta tietä, mutta päätin vielä jatkaa etsimistä omin nokkini. Pakkohän sen Paulin talon oli löytyä jostain lähistöltä.

En ehtinyt painaa kaasua, kun kuulin takaa kovaäänistä pärinää. Joku oli tulossa samasta suunnasta kuin minä äsken. Tälle kulkijalle tosin mutka taisi olla ennestään tuttu, koska hän tajusi hiljentää ajoissa.

Ääntä piti pikkuinen mopo, Monkey, se pörähti ohitsemi ja kääntyi korjaamolle levittäen ympärilleen pilven sinistä savua. Sitä pöllysi pakoputken lisäksi mopon moottorista, seassa näkyi liekkejä. Kuski oli pienikokoinen mies, kypärän alta liehui pitkähkö tumma niskatukka. Hän ajoi leveässä haara-asennossa yrittäen suojella housunlahkeita syttymästä. Monkey suuntasi vauhdilla kohti korjaamon avointa ovea.

Minun oli pakko jäädä hetkeksi seuraamaan miten huono-onnisen ajurin kävisi. Mies pysäytti mopon ja loikkasi sen päältä. Housunlahkeet näyttivät savuavan mutta eivät onneksi olleet vielä tulella, mies paukutti niitä kiihkeästi käsillään.

Hallista tuli mies vihreässä haalarissa. Ajuri huusi jotain, haalarimies tempasi seinustalta vesiletkun ja käryävä Monkey sai pelastavan kasteen. Miehet jäivät tarkastelemaan palon sammumista, kuski näkyi selittävän jotain kiihtyneesti käsillään hui-toen.

Korjaamo oli ollut hyvinkin sopivasti tämän kuskin matkan varrella. Käänsin auton ajotielle. Minun pitäisi löytää jostain Tiainen.

– Minä en kyllä ehdi kenenkään kanoista huolehtimaan, äiti oli kuulostanut kärsimättömältä puhelimessa. Hänellä oli kädet täynnä työtä hoivakodissaan ja erityisesti sen ylläpitokustannusten hallinnassa. – En ymmärrä, etteikö sieltä muka ehtisi joku naapuri niitä katsomaan sen verran kuin tarvitsee? Paljonko se vaivaa vaatii, vanha hevonen ja muutama kymmenen kanaa? Taida sitä paljon puhuttua maaseudun yhteisöllisyyttä löytyäkään tosi paikan tullen. Pauli pääsee pian takaisin kotiin, ei nykyään ketään makuuteta sairaalassa kuin aivan tarpeellisen ajan.

– Eikö hän voisi ottaa lomittajan siksi aikaa? ehdotin.

– Lomittajaa ei saa kun niitä mitä lie eläinyksikköjä ei ole tarpeeksi, ja Paulihan on muutenkin jo eläkkeellä. Lopettaako ne elukat pitää? Keksi sinä nyt jotain!

– Ei minulla ole mitään ideoita, sanoin kiukkuisesti. Kohta saisin taas kuulla saarnan toilailuistani ammatinvalinnan suhteen. Olin keskeyttänyt lähihoitajaopintoni ja tehnyt sen jälkeen työvuoroja kaupan kassalla. – Pitäisikö minun lähteä sinne?

– Ei todellakaan. Mitä sinä siellä tekisit? Koeta pitää työpaikkasi, ja otat syksyllä uudelleen harkintaan opintojen jatkamisen. Ajattele nyt, kun valmistut sinulla olisi varma työpaikka hoivakodissa!

Niin, mutta minua ei sattunut kiinnostamaan varma työpaikka hänen alaisenaan. Ei minua toisaalta myöskään innostanut kaupan kassalle jääminen. En kerta kaikkiaan osannut päättää, mitä halusin.

– Jospas tehdään niin, että minä menen sinne paikan päälle katsomaan tilannetta, sanoin viimein. – Kesäloma-kin sopivasti alkamassa. Kai minä pari päivää voisin hevosesta huolehtia. Kanoista en tiedä juuri mitään, mutta eiköhän niiden kanssa pärjää, kerää vain munat ja laittaa ruokaa nenän eteen, tai siis nokan... mehän käytiin Paulilla joskus vuosia sitten. Eikö se ollut sellainen mukava ja idyllinen paikka peltojen keskellä?

– Enpä tiedä siitä idyllistä, äiti mutisi. – Mahtaako paikat olla enää kunnossa. Voithan tietysti käydä katso-massa. Jospa sieltä löytyisi joku ystävällinen naapuri, joka huolehtisi elikoista vähän aikaa. Annan sinulle Paulin numeron.

Ajatus tuntui oikeastaan sitä houkuttelevammalta mitä pidemmälle sitä pyörittelin iltapäivän aikana. Muistikuivissani pieni maatila oli näyttänyt viehättävältä ympäröivien vanhojen koivujen siimeksessä. Ruskea liinaharjainen polle oli käyskennellyt laitumella ja kanat kuopsutelleet aitauksessa, Pauli-eno, äidin huomattavasti vanhempi naimaton veli, oli keittänyt pannukahvit ja tarjonnut sen kanssa paikallisen leipomon tuoreita munkkirinkilöitä. Pauli oli mukava ja seurallinen, kova juttelemaan.

Talo oli ollut kohtuullisen siisti vanhemman miehen asunnoksi, kuistin ikkunoilla kukkivat pelargonit, rappujen pielessä oli itse tehty varpuluuta. Kodikasta, naapurit

etäällä, ympärillä peltoja, joilla lainehti uhkea vilja. Mikäpä siellä olisi viettää muutama kesäinen päivä? Voisin ratsastaakin, jos hevonen oli kiltti. Tosin se oli varmaan jo hyvin vanha.

Valitsin puhelimesta enon numeron. Vastaus soittoon tuli nopeasti. – Äitisi kertoi, että sinä voisit tulla, ja odottelinkin jo milloin otat yhteyttä, vanhan miehen ääni sanoi. – Tässä on sairaalaan lähtö edessä jo huomenna.

Missä ihmeessä Pauli-enon paikka oli?

Ajoin kapeaa hiekkatietä tähystellen peltoaukealle. Siellä näkyi parikin taloa rakennuksineen, mutta missään ei ollut tienhaaraa, josta pääsisin sinne kääntymään. Tiaisen osoitenumero oli 137. Metsän reunassa oli suuri keltainen talo numerolla 128. Sen jälkeen oli vain tie, joka metsän jälkeen jatkui pitkin pellon laitaa. Puhelimen karttasovelluksesta ei tuntunut olevan hyötyä, vaikka olin kuvitellut helposti löytäväni perille sen avulla. Pienellä ruudulla näkyi vain osa alueesta, numeroa 137 ei siinä edes ollut. Pauli oli kai jo matkalla sairaalaan. Olin äsken soittanut hänen kotinumeroonsa, mutta sieltä ei vastattu.

Ajoin tien loppuun. Se päättyi leveämpään päällystettyyn tienhen, joka johti ilmeisesti taajamaan. Käännyin takaisin, jossainhan tienhaaran oli pakko olla.

Tähyilin taas peltoaukealle sitä ohittaessani, kaukana siintävä vaalea talo näytti epämääräisen tutulta. Mutta hevosta ei näkynyt missään, olikohan se tallissa? Saavuin

metsänreunaan ja näin punaisen talon pihaan johtavan tien. Pihalla seiso i vanhempi nainen ja katsoi suuntaani uteliaasti.

2

Naisen pyöreät kasvot punoittivat, harava kädessä kertoi pihatöistä. Hän vastasi tervehdykseeni. Jatkoin: – Missähän täällä on Tiainen, Pauli Tiainen? Heinälahdentie 137?

– Ei se kaukana ole, nainen sanoi. Hän osoitti kädelään. – Tuosta kun jatkat parisataa metriä, niin... tienhaara on vähän piilossa ja postilaatikkokin ihan puskassa. Ei se ihme ole ettei löydy, sitä on muutkin joutuneet hakemaan.

Hän katsoi minua niin kiinnostuneena, että tunsin melkein velvollisuudeksi esitellä itseni: – Pauli on enoni. Minä olen Nelli Pajunoja. Ojensin käteni.

– Jaa, päivää. Maire Puupponen. Vai että sukulaistyttö.

Kättelimme. – Siitä on niin kauan kun viimeksi olen käynyt, perheen kanssa, katsoin parhaaksi selittää. – Sen muistan, että talo on vaalea ja peltoaukealla. Olen menossa Paulin eläimiä hoitamaan, hänelle kun tuli sairaalareissu ja...

Sitten sain jo napsautettua suuni kiinni. Ihan kaikkia yksityiskohtia ei tarvinnut selittää, vaikka halusin luoda ystävälliset suhteet naapuriin lyhyenkin vierailun ajaksi.

– Että sairaalaan. No ilmankos siinä koppitaksi ajelikin äskettäin. Se oli Paulia kyydissä.

Nainen ei sentään lähtenyt utelemaan sairaalamatkan syytä, ehkä ei tuntemattomalta kehdannut. Hänen katseensa oli tarkkaava. – Hyvä kun kerkiät avuksi. On sinussa kyllä vähän Paulin näköäkin, samanlaisia pella-vapäitä olette. Maire asetti haravan nojalleen tienvarren koivua vasten. – Jos minä lähdän tietä näyttämään, hän ehdotti.

Otin vastaan tarjouksen. Ajoimme metsänreunan tietä, nainen osoitteli taloja ja kertoili asukkaista, lähellä sijaitseva suuri keltainen talo oli Takkulan maatila, jolla asui nuori perhe lapsineen. Sitten olikin vanhempi pariskunta ja loput yksineläjiä kuten hänkin.

Löysimme tienhaaran, enkä enää ihmetellyt miksi se oli jäänyt minulta huomaamatta. Se haarautui tiestä puiden sekaan kuin varkain, kulki metsän läpi kapeana ja keskeltä ruohottuneena johtaen peltoaukealle. Se muistutti enemmänkin peltotietä kulkiessaan vainioiden halki talon pihaan.

– Siinä se. Talo on maalauksen tarpeessa, ja on tuo pihakin aika hoitamaton, Maire kommentoi ympärilleen katsellen. – Eihän Pauli leikkaa nurmikkoakaan, vähän viikatteella vain tasoittelee kesän mittaan.

Astuimme ulos. Silmäsin karua pihamaata, jonka nurmikko oli jo riehaantunut alkukesän kasvuun. Maalia hilseilevä talo seisoi edessäni, sen katto oli viereisen koivun

lehvästön kohdalta sammaleen kirjoma. Muita istutuksia ei ollut koivujen ja talon takaisten viinimarjapensaiden lisäksi. Poissa olivat viime kerralla kukkineet pelargonit, talon ikkunasilmien ilme oli alaston ja kuin hieman hämmästynyt. Olin muistanut vuosien takaisen näkymän aivan toisenlaiseksi.

Taloa vastapäätä kyyhötti matala ja haalistuneen punainen hirsiseinäinen ulkorakennus, jonka seinät tuntuivat pullistelevan eri suuntiin. Huopakaton harja muistutti ääriiviivaltaan kumpuilevaa tunturimaisemaa. Ikkunarivin takaa kuului vaimeaa kotkotusta. Nyt näin myös hevosen, se seiso i aitauksessa ulkorakennuksen aurinkoisella seinustalla, jonne ei tieltä näkynyt.

– Onhan tämä vähän...

Katsoin parhaaksi istahtaa sammaloituneelle betonirapulle ja tukea selkäni kaiteeseen. Toki viime käynnistä oli aikaa, mutta en olisi tunnistanut paikkaa tämännäköisenä.

– Tämmöistä täällä on. Vähän erilaista kuin kaupungissa. Sisä vessa Paulilla sentään nykyään on. Suihkua ei ole, sauna on tuolla. Maire osoitti puutarhan taakse. Siellä oli pieni punaiseksi maalattu koppero, vieressä pyykkinarut.

Nainen tarkasteli ilmeitäni. Hän ei saisi huomata mikä epävarmuus minuun oli iskenyt. – Osaatkos sinä sytyttää tulen vesipadan alle? hän kysyi epäluuloisesti. – Jos et, niin sitten pitää lämmittää pesuvesi kattilassa

sähköhellalla. Onhan siellä vissiin joku pieni lämminvesivaraaja, mutta ei siitä riitä kerrallaan kuin tiskaamiseen.

– Enköhän saa syttymään, mutisin.

Pihan poikki meitä kohti käveli paksu keltainen kissa. Se naukaisi ja tuli rohkeasti puskemaan säärtäni. Pauli oli unohtanut mainita siitä. Näinkö kissat täällä maalla kulkevat vielä vapaina? Siinäpä taas yksi “eläinyksikkö” lisää huolehdittavakseni.

– Kisu kisu, Maire maanitteli. – Se on Sepi. Se käy välillä minunkin pihassa tervehtimässä Toivoa. Siellä ne istuvat nokat vastatusten ja tuijottavat toisiaan, taitavat tapellakin joskus, ne pojat. Sepi pitää sitten myös muistaa ruokkia.

Hän katsoi minua kuin arvioiden, olisiko tuo tuntematon nuori nainen kykenevä huolehtimaan naapurin eläimistä.

Kohensin automaattisesti ryhtiä ja nyökkäsin, silmäni vaelsivat pihaa. Kohtalaisen kokoinen katumus kolkutteli pääni sisällä: mitä olikaan tullut luvatuksi. Jätin taakseni pikkukaupungin, jonka uimarannalla ja riennoissa kallisarvoinen kesälomaviikko olisi kulunut paljon rattoisammin. Olin kuvitellut vaihtavani sen sievään maalaisidylliin ja rauhaan. Mutta idylliä ei tosielämässä kohtaa juuri koskaan, se elää vain mielikuvituksessa. Tiaisen pihamaalalla vallitsi rauha, mutta myös pysähtyneisyys, melkein pä alakuloisuus.

Kanalasta päin kuului voimallinen kukkokiekuu. Havahduin. – Kiitoksia avusta, sanoin naiseen päin kääntyen. – Vien teidät takaisin.

– Äläpäs hätäile, katsotaan ne Paulin kanat ensin. Kyllä hän on sinulle varmaan ohjeet antanut, mutta jotain voi aina jäädä epäselväksi! Olen hoitanut kanoja itsekin, ja meillä kotona aikoinaan olivat nurkat vähän kuin tällaisessa mallissa.

Maire lähti rivakasti kohden ulkorakennusta, ja katsoin viisaimmaksi seurata vastaan väittämättä.

– Pauli neuvoi kyllä hyvin puhelimesta, sanoi kirjoittaneensa jotain ylöskin, selitin. – Yritin ehtiä tänne ennen hänen lähtöään, mutta en ihan onnistunut.

Ulko-ovi aukeni narahtaen. Sisällä oli hämärää, jonkin verran valoa tuli pienistä ikkunoista. Näin ison laualat-tiaisen huoneen, ikkunarivin alla oli pöytä ja tuoli. Pöydällä oli muutama täysi munakenno ja peltinen pesuvati. Naulassa riippui käsipyyhe.

– Likaiset munat sitten pestään, Maire valisti. – Ne laitetaan eri kennoihin kuin pesemättömät.

– Niitähän on paljon, totesin. – Pauli sanoi että hänellä on kotimyynti. Se on myös itsepalvelu, ota haluamasi määrä ja maksa lippaaseen... tosin hän on kai enimmäkseen kotona.

Annoin katseeni kiertää laajaa huonetta. – Tuossa taitaa olla viljaa ja rehua. Entäs ne kanat?

Avasimme oven, jonka takaa kuului vaimea kaakatus.

Kohtalaisen kokoisessa huoneessa kutterinlastun peittämillä lattialla kuopi kymmenittäin ruskeita kanoja. Ovenavaus sai pari siivekästä lennähtämään kauemmas, muuten ne suhtautuivat tarkasteluamme rauhallisesti. Muutama istui orrella, siellä oli komea kukkokin. Se katselee vieraita tunkeilijoita kallistellen päätään. Osa kanoista näkyi kyyhöttävän laudoista rakennetuissa pesissä, joita oli molemmilla seinustoilla viisi.

– Juu, tutulta tämä näyttää! Maire osoitti ruokintalaitteita. – Nuo ovat helppoja, senkun täytät. Kansi pois ja kaadat rehua sisään. Toisessa näyttää olevan täysrehua, toisessa viljaa. Ruokintakalkkia on tuossa laatikossa. Juoma-automaatit muistat täyttää joka päivä.

Hän katsoi minua rohkaisevasti. – Ei se sen kummempaa ole! Kauraa voit heitellä myös lattialle, pehkujen sekaan. Ne tykkäävät etsiä jyviä sieltä.

– No, ei tämä vaikealta tunnu, sanoin itsekin. – Pauli sanoi, että jos aamulla tekee isommat työt pesuineen ja illalla vielä tarkistaa että kaikki on kunnossa. Mutta entä jos joku kana sairastuu? Tai Virkku? Mitä minä sitten teen?

– Mahtaako sellaista ehtiä muutamassa päivässä tapahtua, nainen rauhoitteli. – Joskus kanoja kuolee kyllä itsensä, kun ne tulevat vanhoiksi. Ne pitää sitten vaan haudata maahan. Hevoselle pitää soittaa eläinlääkäri. Mutta tuskin sellaista eteen tulee näin lyhyenä aikana. Oletkos sinä ennen touhunnut hevosten kanssa?

Minua värisytti. Pikainen mielikuvitus maalasi kauhukuvan, jossa häärin hautaamassa kanan toisensa jälkeen, minne? Pellolleko? Ehkä sentään saisin pidettyä kaikki hengissä koko viikon ajan. Kerroin Mairelle, että minulla oli hiukan ratsastustaustaa, teini-ikäisenä olin käynyt ravitallilla hevosia hoitamassa.

Kurkkasimme talliin, joka muodosti rehuvaraston kanssa rakennuksen toisen puolikkaan. Siellä tuoksui hevoselta. Virkun pilttuu oli perimmäisenä, sitten rehuvarasto ja heinäpaalit, joita näkyi lisää vintillä. Sinne päästiin portaita pitkin. Lopun lattiatilan veivät polkupyörä, pieni traktori, peräkäräyt ja vihreä auto, vanhaa mallia kaikki. Autoa ei ollut juuri käytetty, sen pinnalla oli ohut pölykerros.

Tarmokas naapurineukko olisi varmaan tullut tarkastamaan Paulin talon sisätilatkin, mutta istahdin päättäväisesti auton rattiin ja kerroin heittäväni hänet kotiin. Kiittelin kuitenkin lämpimästi avusta. Maire puolestaan pani kotimatalla merkille, että autoni takapenkillä oli moppi ja muita siivoustarvikkeita.

– Se on hyvä, hän kehaisi. – Sinä oletkin ajattelevaa sorttia. Siivota siellä varmasti täytyy, mutta monikaan ei olisi älynnyt ottaa kunnollisia välineitä mukaan. Lie-neekö Paulilla kummoisia...

Jätin mainitsematta, että ajatus oli peräisin äidiltä. Maire muistutti vielä, että häneltä saa pyytää apua jos tarvitsee. Olin kiitollinen, vaikkakin hivenen helpottunut päästessäni hänestä eroon.

Palattuani pihaan menin aitauksen viereen tarkastelemaan Virkkua lähempää. Minun pitäisi tutustuttaa se itseeni. Hevonen nosti päänsä, kun kutsuin sitä nimeltä. Se katseli minua tyynesti, alahuuli lerpattaen. Avasin veräjän ja kuljin sen luo jutellen rauhallisesti. Pauli oli jättänyt Virkulle kasan kuivaa heinää syötäväksi, koska aitauksen ruoho oli vielä lyhyttä. Tuttu hevosen ja kuivan heinän yhteistuoksu hiveli nenää ja toi muiston ajoilta, jolloin olin käynyt talleilla.

Virkku oli isokokoinen, säkä keikkui melkein silmieni tasalla. Pauli oli kertonut, että Virkku oli iältään jo viidentoista, mutta se näytti hyvävoimaiselta. Kupeet olivat pyöreät, vielä talvikarvan peittämät, harja vaalea. Vanhan hevosen perusilme oli piilossa, sillä korvien välistä laskeutuva otsatukka peitti silmät osittain ja ulottui turvan alkuun saakka. Kaviot olivat muhkeat kuin kurkkupurkit. Virkku ei hermostunut tuntematonta, se nuuhkaisi kätteni ja jatkoi sitten heinän pureskelua.

3

Istuin keittiön puisessa sohvassa viltin päällä ja katselin ympärilleni. Mielialani ei ollut noussut juuri korkeammalle Paulin huushollin nähtyäni. Mitä ihmettä olin ajatellut tuuraajaksi lupautuessani? En ollut osannut odottaa, että täällä oli näinkin ankean näköistä.

Puuhella tosin oli ihan sievä. Se oli mustaa valurautaa, luukut hopeanharmaat. Emalikattilat ja pannut sen päällä olivat juuri kuin jonkin sisustuslehden retronumeron sivulta. Hellan vieressä oli naulakko käsipyyhkeille, sitten tulivat sähköhella ja tiskipöytä, helpotukseksi sentään varustettuna hanalla ja altaalla, ja pieni jääkaappi.

Keittiökaapit olivat sinapinkeltaiset ja vanhaa mallia. Pientä ruokapöytää peitti kulunut vahakangas. Seinällä nakutti kello, se oli mitannut aikaa todennäköisesti jo kuusikymmenluvulla. Sen vieressä roikkui pieni peili, jonka alla oli hylly. Siinä oli parranajovälineet, puuvartinen suti ja partahöylä. Peili mahtoi olla ainoa laatuaan talossa. Toisaalta tulisin viikon toimeen ilman isompia peilailuja.

Kaksi kamaria olivat siistejä mutta karuja, toisessa oli enon vuode ja kirjoituspöytä, vaatekaappi ja nurkassa kakluuni. Toisessa “parempia” huonekaluja, eli musta nahkasohva, pari samanlaista sohvatuolia ja pöytä. Seinällä ryijy, nurkassa televisio, seinän kokoinen kirjahyllystö, jossa kirjarivien lisäksi myös matkamuistoja. Ikkunan edessä pitkä pöytä rönsyili täynnä pelargoneja. Pauli oli lukumiehiä ja myös jonkinmoinen viherpeukalo. Olin tullessa pannut merkille, että puutarhassakin näkyi myllyksen merkkejä. Ainakin perunat oli istutettu.

Palasin keittiöön ja päätin pedata vuoteen sohvaan. Olin ottanut omat vuodevaatteet ja tyynyn mukaani. Mutta aivan ensiksi kävisin sairaalassa, sitten siivoaisin koko huushollin.

Pauli lepäsi vuodeosaston huoneen perimmäisessä sängyssä. Olin ovella etsinyt katseellani edes hieman tunnuköistä miestä. Hoitaja infopisteellä oli vain neuvonnut huoneen. Tunnistin enon kuitenkin heti valkoisesta haituvaisesta tukasta ja hintelästä olemuksesta ruskeassa pyjamassa. Siniset silmät tuikahtivat iloisesti, ja hän nosti kättään kun lähestyin vuodetta.

– Jaaha, siinähan on Nelli! Kyllä minä sinut heti tunnistin. Mitäs siitä on aikaa kun viimeksi nähtiin, useampi vuosi. Jokos olet asettunut taloksi? Tuli lähdettyä sellaisella kiireellä, kun taksi tuli hakemaan. Ei tainnut jäädä juuri ruokaakaan kaappeihin.

– Minä käyn kyllä kaupassa, sanoin. – Miten voit nyt? Sinullahan on ollut huimausta?

– Se on vaivannut jo jonkun aikaa, ja sitten meni niin pahaksi, että en enää tahtonut pystyssä pysyä. Hän näytti mietteliäältä. – Tutkivat nyt sitten ja ottavat näytteitä. Jospa löytävät syyn ja saan lääkettä, niin pääsen taas kotiin. Kuinkas kauan sinä voit viipyä? Ja kun siellä on se Sepikin. Sepille on ruokaa jääkaapin päällä laatikossa.

Eno näytti huolestuneelta. Sanoin nopeasti, että voisin jäädä ainakin toistaiseksi, ja että kissa tulisi kyllä ruokituksi. Mainitsin että olin tavannut tien varressa ystävällisen naapurin, Mairen, mutta en kertonut, että olin joutunut kysymään tietä.

– Mairea minä alkuun ajattelin kysyä huolehtimaan eläimistä, mutta en sitten viitsinyt, kun sillä on niitä reumatismivaivoja. Ja Virkun kanssa se ei olisi välttämättä pärjännyt, vaikka tomera ihminen onkin. Hyvä että sinä tiedät hevosistakin jotain. Sinulla on nyt kesäloma, vai? Ei kai se vallan pilalle mene, kun tämän homman otit?

– Ei ollenkaan, mukavaahan täällä on, rauhoittelin. – Katsoin että siinä on ihan lähellä hevosiakin laitumella.

– Juu, Takkulan Jannen serkkupoika muutti jokunen vuosi sitten siihen naapuriin, Vaaralaan. Sillä on talli ja se vuokraa paikkoja ihmisten hevosille. Matias auttelee Jannea tilan töissä ja taitaa ajaa välillä taksiakin. Se on

mukava poika. Paulin silmissä tuikahti taas. – Jokos sinulla on poikaystävä katsottuna?

Kerroin että en ollut vielä ehtinyt etsimään.

– Vai että niin kiirettä on pitänyt, Pauli hyrähti. – Jos tykkäät hevosista niin siinä on sitten lähellä, niitä voi käydä katsomassa. Kyllä se Matiakselle sopii, se on perheetön mies.

Huokasin mielessäni. Niinpä niin, sinkut olivat aina ja ikuisesti vapaata riistaa naittamishaluisten vanhojen ihmisten silmissä. Mahtoi se naapurin Matias olla jokin nukkavieru ainaispoikamies. Minun oli pakko lyödä pallo takaisin: – Entäs sinä? Onko sinulla katsottuna naisystävää?

Enon silmiin ilmestyi muisteleva ja hiukan haikea ilme. – Eipä minulla ole. Nuoruus meni töitä tehdessä ja äitimuorista piti huolehtia. Olihan minulla muutama vuosi sitten sellainen ystävä, Linnea. Tavattiin lomareissulla. Sovittiin että pidettäisiin yhteyttä jälkeenkin päin, mutta siihen tuli jotain...se sitten vaan jäi.

– Vai niin ikävästi siinä kävi. Tunsin myötätuntoa, Paulin silmät näyttivät surullisilta, mutta en tohtinut kysellä enempää joten vaihdoin puheenaihetta. – Mitenkäs muuten ne kananmunat? Käykö sinulla paljon ostajia ja oletko vienyt niitä jonnekin?

– Käyhän niitä joitakin. On Takkulassakin iso kanala, mutta jotkut ostavat mielellään pienestä kanalasta. Kesälomalaiset varsinkin. Sanovat niitä paremmiksi. Siihen

huoltamolle olen välillä vienyt, kahvilan Valma ostaa niitä.

– Tarkoitat Äkkipyssäystä? varmistin.

– Sitä. Se on lähellä, näkyy pellon takana metsänreunassa. Jos Valmalle veisit kennon tällä viikolla. Muut saavat sitten hakea itse kun tarvitsevat. Soittavat jos soittavat, kamarissa on puhelin. Eikä tarvitse päivystää kotona, olen opettanut ne itsepalveluun.

Niinpä niin, kamarissahan oli lankapuhelin, ajattelin. Osaisin kai vastata siihen, en välttämättä soittaa. Pauli mainitsi munahuoneen rahalippaan ja avaimen piilopai-kan. – Otat sitten sieltä, jos tulee jotain kuluja. Ja otat myös kaupparahaa itsellesi. Oli se niin hyvä kun pääsit avuksi.

Lähtiessäni hän huikkasi vielä sängyn pohjalta: – Muista laittaa kana-aitauksen luukku yöksi kiinni!

Talolle palattua purin kauppaostokseni jääkaappiin. Siellä oli vain voipaketti, sillipurkki, tölkki punaista maitoa ja toinen kirnupiiimää. Sepi oli seurannut perässäni sisälle, se istahti matolle ja katseli minua odottavasti. Otin sille puhtaan teevadin, jolle laitoin pussillisen valmisruokaa.

– Entäs minä sitten? Tarvitsen kupillisen kahvia välittömästi, sanoin itsekseeni. Keittiön kaapin hyllyltä löytyi peltipurkki, jossa oli kahvinporoja. Mutta kahvinkeitintä ei ollut, vain punainen emalipannu hellalla kumollaan.

Ajatella, kahvinkeitin ei ollut vielä löytänyt tietään enon keittiöön!

Nyt piti muistella miten oli keitelty nokipannukahvia joskus takavuosina, Lapin-reissulla. Itse en ollut keittopuuhissa hääräillyt, ainoastaan seurannut eräoppaan kokeneita otteita. Eihän siinä muuta ollut tarvittu kuin vesi kiehuvaksi ja kahvinporot sekaan?

Veden kuumeneminen kesti kauan, Paulin sähköhellalla oli vanhaa harkitsevaista lajia. Ehdin sijata sängyn valmiiksi ja katsella huoneita lähemmin, ennen kuin pannun nokasta näkyi puhaltavan höyryä.

Lisäsin veteen mittalusikalla reilusti poroja, laitoin kannen paikalleen ja nostin pannun takaisin kuumalle levyille. Muistaakseni sitten piti hetki odotella, kunnes kahvi kiehahtaa. Äkkiä pannun nokasta pulpahti hellalle höyryävä löntti poroja. Ruskeaa nestettä alkoi saman tien tulla ulos tulvimalla.

– Hiivatti! Nappasin pannun ja manailleen roikotin sitä ilmassa. Se purki vielä hetken sisuksistaan tulikuumaa lientä hellalle, siivo oli valmis ja hellan levy pihisi ja kärysi. Jotain olin selvästi tehnyt väärin, eräoppaan nuotiokahvi ei ollut tunkenut väkivalloin pannunnokasta ulos. Seuraavalla kyläkäynnillä hankkisin idioottivarmaa murukahvia.

Talo oli puhdas. Olin tutkinut aluksi vähän paikkoja ja löytänyt vanhan pölynimurin siivouskomerona toimivan kaapin lattialta. Se ei uhkunut imuvoimaa, mutta auttoi

silti osaltaan siivouksessa. Pyyhin pinnat ja lattiat ja pudistelin matot. Paulin sängyn petasin puhtailla liinavaatteilla. Sisäväessassa oli sentään pyykkikone, ja tungin likapyykin sen kitaan. Siivotessani olin havainnut enon melko siistiksi yksinasujaksi, tosin pölyä löytyi mutta sitäkään ei mahdottomasti. Pudistelin myös ikkunaverhot, keinutuolinmaton ja ryijyt, sen jälkeen tuntui koko asunto raikkaammalta.

Eteisestä lähtivät kapeat harmaaksi maalatut portaat vintille. Uteliaisuuttani kiipesin ylös. Tulin avoimeen vinttitilaan, jonne oli säilötty vanhaa tavaraa, huonekaluja, sanomalehtiä, vaatteita. Keskellä lattiaa oli pitkä räsymatto, sitä kulkemalla pääsi kapealle ovelle.

Oven takana oli pieni vinokattoinen kamari. Seinillä kellastunutta tapettia, lattia harmaata lautaa. Seinustalla oli viehättävä sänky. Se oli tapettiseinään upotettu, vaaleaksi maalatuin laudoin vuorattu syvennys. Aukon eteen oli ripustettu kukikas verho. Tuollaisessa sängyssä näkisi varmasti kauniita unia. Huoneen päädyssä oli ikkuna, sen ruutujen välissä hämähäkinseittiä ja kuolleita kärpäsiä. Pauli ei ollut vintillä siivoillut.

Ikkunasta katsoessa silmien edessä levisi heti puutarhaa reunustavien koivujen ja kuusiaidan jälkeen laaja peltoaukea. Maa oli hiljakkoin kylvettyä, vaaleanvihreä oras himersi juuri ja juuri silmin erottuvana mullassa. Pellon halki johti kapea tie, joka jatkui aina metsänreunaan asti. Sen takana häämötti kahvila Äkkipyssäys korjaamoinen.

Silmäilin vinttihuonetta, jossa ei ollut varmaan kukaan asunut aikoihin. Jospa nukkuisinkin täällä? Tuumasta toimeen, siivosin huoneen nopeasti, avasin myös ikkunoiden haat ja huiskin pois kärpäsenraadot. Petasin vielä vuoteen syvennykseen. Vaahtomuovinen patja oli ohut, mutta saisi kelvata viikon päivät. Tomutin senkin. Nyt minulla oli mukava nukkumasoppi valmiina.

4

Hain kennollisen munia kanalan eteishuoneesta, jonka ristin mielessäni kanakamariksi. Kurkistin samalla kanalaan. Kaikki oli kunnossa, Jeremias-kukko katseli epäluuloisesti orrelta, mutta kanat eivät minusta piitanneet.

Luukku oli auki, siitä kanat kulkivat ulkoaitaukseen pieniä tikapuita pitkin. Aitaukseen pääsi myös ulkokautta kapeasta ovesta, sekin piti muistaa sulkea huolellisesti.

– Kanat ovat tavattoman uteliaita, Pauli oli kertonut.
– Kokeilepa vaan joskus, jätät oven auki munahuoneen puolelle, niin johan ne ovat heti ulos tulossa.

Eno kertoi kanasta, joka takavuosina oli ties mitä reittiä löytänyt itsensä ulos aitauksesta. Se oli tehnyt sireenipensaaseen pesän ja viettänyt itsenäistä ulkoilmaelämää aina syksyyn asti.

Kanat kuoputtivat tuoretta multaa ja etsivät nokalla herkkuja, kuopiessaan ne pitivät mukavan kuuloista pientä kaakerrusta, kuin juttelua. Seinänvierustalla ne kylpivät pöllyttämällä kuivaa hiekkaa sulkapeitteen